

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Tartu Ülikool
info@ut.ee
Ülikooli tn 18
Tartu linn
50090, Tartu maakond
Registrikood: 74001073

07.10.2025 nr 11.3-1/25/4727

VAIDEOTSUS

Tuginedes perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 32 lõikele 2 ning haldusmenetluse seaduse § 85 punktidele 1 ja 2 Riigi Tugiteenuste Keskus

otsustab:

- 1) rahuldada Tartu Ülikooli vaie ja tunnistada Riigi Tugiteenuste Keskuse 31.07.2025 haldusotsus nr 11.3-1/25/3627 taotluse rahuldamata jätmise kohta kehtetuks;
- 2) viia Tartu Ülikooli esitatud projektitaotluse nr 2021-2027.1.01.25-1056 „Uudsed varjevõrgud“ osas läbi uus hindamine.

Vaideotsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku § 47 lõike 2 kohaselt 30 päeva jooksul vaideotsuse teatavaks tegemisest.

1. Vaide läbivaatamise alus ning vaide esitaja taotlus

- 1.1. Haridus- ja teadusministri 21.08.2024 määruse nr 24 „Teadusuuringute mõju suurendamine ning teadusasutuste ja kõrgkoolide institutsionaalse teadmussiirde suutlikkuse toetamine (Astra+)“ (edaspidi *Astra+ määrus*) ja perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS*) § 32 lg 2 alusel vaatas Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi *RTK* või *vaide lahendaja*) läbi Tartu Ülikooli 03.09.2025 esitatud vaide.
- 1.2. Tartu Ülikool taotleb vaides RTK 31.07.2025 haldusotsuse nr 11.3-1/25/3627 kehtetuks tunnistamist ja ettekirjutuse tegemist asja uueks otsustamiseks.

2. Asjaolud

- 2.1. RTK tegi Astra+ määrusega reguleeritud toetusmeetmes 31.07.2025 haldusotsuse nr 11.3-1/25/3627 (edaspidi *mitterahuldamise otsus*), millega jättis rahuldamata Tartu Ülikooli 12.05.2025 esitatud toetuse taotluse projekti nr 2021-2027.1.01.25-1056 „Uudsed varjevõrgud“ rahastamiseks.

- 2.2. Mitterahuldamise otsuse tegemise ajendiks oli asjaolu, et taotleja Tartu Ülikooli (edaspidi *taotleja* või *vaide esitaja*) 12.05.2025 esitatud taotluse summa ületas toetusmeetme rahastamise eelarvet. Rahastamise eelarvet ületavad taotlused, mille koondhinne on madalam kui 4,00 punkti. Vaide esitaja taotlus sai hindamise tulemusena valikukriteeriumite koondhindeks 3,84 punkti.
- 2.3. Taotleja esitas mitterahuldamise otsuse peale 03.09.2025 vaide, milles heidab ette projektitaotlusele antud hindamistulemusi, mis taotleja hinnangul olid kas puudulikult põhjendatud või põhjendused valikukriteeriumite sisu arvestades asjakohatud.
- 2.4. Vaide esitaja ei nõustu valikukriteeriumile nr 1 „Projekti kooskõla valdkondlike arengukavadega, mõju rakenduskava erieesmärgi ja meetme eesmärkide saavutamisele“ antud ekspertkomisjoni hinnanguga, et projekti eesmärk on edendada militaarvaldkonda, mis ei ole nutika spetsialiseerumise eesmärk, ning projektitaotlus ei ole seetõttu esitatud õigesse meetmesse. Taotleja selgitab muu hulgas järgmist: „*TAIE fookusvaldkonna „Digilahendused igas eluvaldkonnas“ eesmärk on soodustada IKT- ja digitehnoloogiate rakendamist eri sektorites. Valdkondadele ei ole seatud piiranguid, vaid arengukavas rõhutatakse interdistsiplinaarse koostöö ja kompetentside kombineerimise soodustamist, mitte aga nende piiramist. Taotluses kirjeldatud varjevõrgutehnoloogia toetab meetme eesmärgi – teadlaste ja inseneride järel-ja juurdekasvu, iduettevõtluse teket, investeeringuid ning eksporti. Rahvusvahelises praktikas (nt NATO DIANA innovatsioonivõrgustik, Euroopa Kaitseagentuuri arendusprogrammid) käsitletakse kaitseotstarbelisi tehnoloogiaid ühe olulise digitaalse innovatsiooni vedurina, mille tulemusi rakendatakse sageli ka tsiviilvaldkonnas (dual-use technology). Seetõttu on väide, et projekti militaarvaldkonnaga seotus välistab selle sobivuse meetmesse, põhjendamatult.*“
- 2.5. Valikukriteeriumi nr 4 „Toetuse taotleja ja partnerite suutlikkus projekti ellu viia“ hinnangut vaidlustades toob vaide esitaja peamise etteheite esile, et erinevalt valikukriteeriumi kirjeldusest ja sisust ei anna ekspertkomisjon hinnangut taotleja ja tema meeskonna võimekusele. Taotleja ei nõustu ka hinnanguga, et projektil puudub oluline panus regionaalarengusse: „*Lisaks eeltoodule jätab hindamisleht mulje nagu paikneks projekti elluviimine peamiselt Harjumaal. Tegelikult viiakse projekti tegevused – sh teadus- ja arendustöö, prototüüpide arendamine ja testimine – läbi Tartu Ülikooli laborites Tartus, Tartumaal. Projekti meeskond töötab Lõuna-Eestis ning on kaasatud kohalikud teadlased, üliõpilased ja ettevõtted.*“
- 2.6. Eeltoodule tuginedes ei nõustu vaide esitaja ka ekspertkomisjoni põhjendusega koondhinde alandamisel 0,5 punkti võrra, mille tulemusena kujunes projekti lõplikuks koondhindeks 3,84 punkti.

3. RTK seisukohad

- 3.1. Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 83 lõikele 1 tuginedes kontrollitakse valet läbi vaadates haldusakti andmise õiguspärasust ja otstarbekust. HMS § 54 kohaselt on haldusakt õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutlusvigadeta ning vastab vorminõuetele. RTK kontrollib mitterahuldamise otsuse õiguspärasust ja otstarbekust lähtudes taotleja poolt vaides esitatud argumentidest ja vastuväidetest.
- 3.2. Tartu Ülikooli 12.05.2025 esitatud taotluse jättis RTK rahuldamata Astra+ määruse § 18 lg 10 punktis 3 nimetatud põhjusel, et taotluse rahastamise summa ületas Astra+ toetusmeetmes tegevuse nr 3 eelarvet. Rahastamise summa ületab eelarvet taotlustel, mille koondhinne on

madalam kui 4,00 punkti. Hindamise tulemusena sai vaide esitaja taotlus valikukriteeriumite koondhindeks 3,84 punkti, mis jääb allapoole 4,00 punktisest miinimummäärast.

- 3.3.** Astra+ määruse § 18 lg 7 alusel viiakse hindamine läbi rakendusüksuse kinnitatud valikumetoodika järgi, mille rakendusüksus kooskõlastab enne kinnitamist rakendusasutusega ja avalikustab selle oma veebilehel hiljemalt taotlusvooru väljakuulutamise päeval. Astra+ toetusmeetme tegevuses nr 3 on valikumetoodika kinnitatud sekkumise „Teadusuuringute mõju suurendamine ning teadusasutuste ja kõrgkoolide institutsionaalse teadmussiirde suutlikkuse toetamine (ASTRA+)“ ekspertkomisjoni hindamisjuhendis tegevuse 3 taotluste hindamiseks (edaspidi *hindamisjuhend*).
- 3.4.** Vastavalt Astra+ määruse §-le 18 ja lõike 7 alusel koostatud hindamisjuhendile hinnatakse projekte viie hindamiskriteeriumi alusel. Valikukriteeriumite lõikes hinnatakse projekte skaalal 1 (mitterahuldav) kuni 5 (suurepärase). Numbrilise skaala väärtushinnangud on järgmised: 1) „mitterahuldav“ (1) - kriteeriumi tingimused pole täidetud; 2) „rahuldav“ (2) - kriteeriumi tingimustele vastavuses on olulisi puudujääke, suurem osa kriteeriumitest pole täidetud; 3) „hea“ (3) - vastab osaliselt kriteeriumi tingimustele, esineb puudujääke; 4) „väga hea“ (4) - vastab suures osas kriteeriumi tingimustele, esineb üksikuid puudujääke; 5) „suurepärase“ (5) - vastab täielikult kriteeriumi tingimustele. Hindamisprotsess on kahe-etapiline – esmalt taotluste individuaalne hindamine ja seejärel ekspertkomisjoni koosolek – mille tulemusena koostatakse iga taotluse kohta konsensuslik hindamisleht.
- 3.5.** RTK märgib, et konsensuslikus hindamislehes toodud hinnangud on tehtud Astra+ ekspertkomisjoni poolt, kes on RTK-st sõltumatu ning tugineb oma tegevuses hindamisjuhendile ja ekspertkomisjoni töökorrale. Ekspertkomisjoni kuulusid kooskõlastatult Haridus- ja Teadusministeeriumiga sõltumatud eksperdid ja komisjoniliikmed, mistõttu ei ole RTK pädev hindama ekspertkomisjoni poolt antud seisukohti, täpselt nagu ei ole RTK-l õigus muuta ekspertkomisjoni poolt antud hindeid.
- 3.6.** ÜSS § 12 sätestab, et kui projekti hinnatakse ja valitakse avalikustatud valikukriteeriumide ja -korra kohaselt ning taotluse rahuldamata jätmise otsus põhineb koondhindel või koondhinnangul, siis taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse motiveerimisel projekti koondhinnet ega hindajate antud hinnanguid täiendavalt ei põhjendata. Eesti õigusteoorias on välja kujunenud seisukoht, mille kohaselt ei saa kohtud ja täitevvõim hinnata sõltumatute hindamiskomisjonide hinnangute sisulist põhjendatust ega otstarbekust, vaid üksnes menetluskorra järgimist ja motiveerimiskohustuse täitmist. Riigikohtu Halduskollegium on 12.05.2008 kohtuotsuses nr 3-3-1-18-08 märkinud, et sisult hinnanguliste otsustuste puhul on oluline küll motivatsiooni olemasolu, kuid selliste otsustuste omapärast tingitult ei ole motiivid täitevvõimu või kohtu poolt sisuliselt kontrollitavad. Motivatsioonist saab tuleneda otsustuse õigusvastasus vaid juhul, kui selgub, et lähtutud on asjakohatutest ja täiesti sobimatutest kaalutlustest. Eeltoodud seisukohta on toetanud ka Tartu Ringkonnakohus oma 24.10.2008 kohtuotsuses nr 3-08-310.
- 3.7.** Käesoleva vaide rahuldamise saab seega kaasa tuua olukord, kus taotluse hindamisel valikukriteeriumite nr 1 ja/või 4 alusel on ekspertkomisjon lähtunud asjakohatutest ja täiesti sobimatutest kaalutlustest või ei ole järginud hindamisjuhendis kehtestatud menetluskorda ja motiveerimiskohustust. **RTK nõustub vaide esitajaga, et mõlema valikukriteeriumi hindamisel esinevad puudused, mis tervikuna toovad kaasa vaidlustatud mitterahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise.**
- 3.8.** RTK nõustub esmalt taotleja etteheidetega valikukriteeriumi nr 4 „Toetuse taotleja ja partnerite suutlikkus projekti ellu viia“ puuduliku põhjendamise kohta. Konsensuslikus hindamislehes märgitud ekspertkomisjoni põhjendused on valikukriteeriumi nr 4 sisu ja kirjeldust arvestades selgelt asjakohatud, sest ei käsitle mingilgi määral taotleja suutlikust

projekti ellu viia. Ekspertkomisjoni põhjendustega tutvudes tuleb eeldada, et kriteeriumile nr 4 antud selgitused on ekspertkomisjoni poolt tegelikkuses mõeldud valikukriteeriumi nr 5 „Projekti kooskõla Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtidega“ motiveerimiseks. Järelikult on konkreetsetel puhul jäetud hindamata taotleja võimekus ja suutlikkus taotletavat projekti ellu viia, mistõttu pole jälgitavad valikukriteeriumile nr 4 hindeks antud 4,50 punkti kujunemine ega selle põhjendused.

3.9. Valikukriteeriumi nr 1 põhjendused on samuti puudulikud. Ekspertkomisjon on hinde alandamist motiveerinud põhjendusega, et militaarvaldkonnaga seonduval projektil puudub seos TAIE arengukavaga, mistõttu on sellise projekti rahastamine Astra+ toetusemeetmes välistatud. Samas ei ole TAIE arengukava ega toetuse andmise tingimustes välja toodud sõnaselget keeldu militaarvaldkonnaga seonduvate projektide täielikuks välistamiseks, seda enam, et vaidlusaluse projekti tehnoloogiat ja tulemusi on võimalik rakendada ka tsiviilvaldkonnas. Seetõttu oleks ekspertkomisjon pidanud täiendavalt põhjendama, mil viisil ei sobitu projekt oma sisult ja tegevustelt TAIE arengukavas nimetatud fookusvaldkondadesse sh „Digilahendused igas valdkonnas“. Konsensuslikus hindamislehes väljatoodud kujul on ekspertkomisjoni hinnang puudulik ja läbipaistmatu.

3.10. Eeltoodud põhjustel leiab vaide lahendaja, et taotlusele omistatud hindepunktide andmisel valikukriteeriumide nr 1 ja 4 alusel ei ole ekspertkomisjon järginud hindamisjuhendis kehtestatud menetluskorda, lähtudes kriteeriumide sisu arvestades osaliselt asjakohatutest kaalutlustest. Arvestades, et taotluse koondhinnang oli 3,84 punkt s.o kõigest 0,16 punkti madalam taotluse rahuldamist garanteerivast 4,00 punktist, võib valikukriteeriumide nr 1 ja 4 korrektse hindamise tulemusena muutuda taotluse koondhinne tervikuna selliselt, et toob kaasa taotluse rahuldamiseks vajamineva 4,00 punktilise tulemuse. **Seetõttu tuleb vaidlustatud mitterahuldamise otsus kehtetuks tunnistada ning vaide esitaja projektitaotluse osas viia läbi uus hindamine.**

3.11. Vaide lahendaja selgitab, et uus hindamine tuleb läbi viia HMS põhimõtteid ja nõudeid järgides – hinnangut tuleb igakülselt põhjendada ja selgitada, kuidas hinnangus kajastatud järeldusteni jõuti. Hinnangu andmine peab olema läbipaistev ja mõistetav eelkõige taotlejale, aga ka hinnangu hilisemale kontrollijale näiteks vaide- või kohtumenetluses. Hinnangu andmisel tuleb kinni pidada meetme määruse ja hindamisjuhendi nõuetest ning hinnata üksnes neid aspekte, mida hindamiskriteeriumid ette näevad. Samuti peab ekspertkomisjon täpsemalt selgitama, millised on taotluse puudujäägid ja miks tõid see kaasa madalama hinde andmise.

3.12. Taotluse uuesti hindamine ei tähenda automaatselt, et RTK teeb taotluse rahuldamise otsuse, vaid seda, et taotlus läbib kogu hindamisprotsessi uuesti. Uue hindamise tulemusel võib hindamistulemus võrreldes varasemaga muutuda või jääda samaks. Taotluse rahuldamine sõltub Astra+ määruse § 18 lõikes 10 sätestatud eelduste täitmisest.

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmo Merila
peadirektori asetäitja

Koostaja: Kari Treial